ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 11ης Ιουλίου 2017

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων των Κάτω Χωρών για το 2017 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας των Κάτω Χωρών για το 2017

(2017/C 261/18)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ([1]), και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών ([2]), και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της οικονομικής και δημοσιονομικής επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής κοινωνικής προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής οικονομικής πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 16 Νοεμβρίου 2016 η Επιτροπή εξέδωσε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017. Στις 16 Νοεμβρίου 2016, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή εξέδωσε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία οι Κάτω Χώρες συγκαταλέγονται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017. Στις 21 Μαρτίου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ») ([3]).

(2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, οι Κάτω Χώρες θα πρέπει να διασφαλίσουν την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή των συστάσεων για τη ζώνη του ευρώ, όπως αντικατοπτρίζεται στις κατωτέρω συστάσεις 1 και 2.

([1]) ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.
([3]) ΕΕ C 92 της 24.3.2017, σ. 1.

(3) Η έκθεση χώρας του 2017 για τις Κάτω Χώρες δημοσιεύτηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2017. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος των Κάτω Χωρών όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 12 Ιουλίου 2016, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις ανά χώρα που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος των Κάτω Χωρών ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν επίσης στις 22 Φεβρουαρίου 2017. Από την ανάλυσή της η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι Κάτω Χώρες εμφανίζουν μακροοικονομικές ανισορροπίες. Οι Κάτω Χώρες εμφανίζουν το μεγαλύτερο τριετές μέσο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε σχέση με το ΑΕγχΠ μεταξύ των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Το πλεόνασμα συνεπάγεται μη βέλτιστη κατανομή των πόρων, αποκλείοντας ευκαιρίες για ενίσχυση της ανάπτυξης και της ευημερίας. Το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών συρρικνώνεται εξαιτίας της υψηλής υποχρεωτικής επιβάρυνσης. Το ιδιωτικό χρέος είναι υψηλό, ειδικότερα το απόθεμα χρέους των νοικοκυριών για ενυπόθηκα δάνεια. Οι μακροσκελείς ισολογισμοί των νοικοκυριών ενισχύουν την ευπάθεια στους χρηματοοικονομικούς κραδασμούς. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ανάγκη να αναληφθεί δράση προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος δυσμενών επιπτώσεων στην ολλανδική οικονομία και, λόγω του μεγέθους και της διασυνοριακής σημασίας της, στην οικονομική και νομισματική ένωση.

(4) Στις 26 Απριλίου 2017 οι Κάτω Χώρες υπέβαλαν το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

(5) Οι σχετικές συστάσεις ανά χώρα ελήφθησαν υπόψη στον προγραμματισμό των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), όταν είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής των σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις στην οικεία συμφωνία εταιρικής σχέσης και στα σχετικά προγράμματα. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με το πώς θα μπορούσε να κάνει χρήση της διάταξης αυτής σε κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με την υγιή οικονομική διακυβέρνηση.

(6) Οι Κάτω Χώρες υπάγονται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης και υπόκεινται στον κανόνα για το χρέος. Στο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 η κυβέρνηση σχεδιάζει αύξηση του πλεονάσματος γενικής κυβέρνησης από 0,5 % του ΑΕγχΠ το 2017 σε 1,3 % του ΑΕγχΠ το 2020. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος —που συνίσταται σε διαρθρωτικό έλλειμμα 0,5 % του ΑΕγχΠ— εξακολουθεί να τηρείται με ένα περιθώριο απόκλισης καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017, ο δείκτης του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕγχΠ προβλέπεται να μειωθεί σε 58,5 % το 2017, κάτω από την τιμή αναφοράς της Συνθήκης, ήτοι 60 % του ΑΕγχΠ. Η κυβέρνηση προβλέπει περαιτέρω μείωση του δείκτη του χρέους γενικής κυβέρνησης στο 49,3 % του ΑΕγχΠ το 2020. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβλέψεις είναι ευλογοφανές. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2017, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να αυξηθεί από 0,2 % του ΑΕγχΠ το 2017 σε 0,4 % του ΑΕγχΠ το 2018, υπερβαίνοντας έτσι τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο. Το χρέος γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να παραμείνει σε σταθερή πτωτική πορεία πέρα από τις απαιτήσεις του κανόνα για το χρέος. Σε γενικές γραμμές, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι οι Κάτω Χώρες αναμένεται να συμμορφωθούν με τις διατάξεις του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης το 2017 και το 2018. Την ίδια στιγμή, χωρίς παρέκκλιση από τον μεσοπρόθεσμο στόχο, εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο για στήριξη της δυνητικής ανάπτυξης και της εγχώριας ζήτησης με χρήση δημοσιονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών, περιλαμβανομένων των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη, και με τη δημιουργία των προϋποθέσεων για μεγαλύτερη αύξηση των πραγματικών μισθών, λαμβανομένων υπόψη των συνεχιζόμενων εξωτερικών ανισορροπιών.

(7) Η πρόσφατη αύξηση της απασχόλησης μπορεί να αποδοθεί σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση του αριθμού των ατόμων που απασχολούνται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και του αριθμού των αυτοαπασχολουμένων. Το υψηλό και αυξανόμενο ποσοστό συμβάσεων ορισμένου χρόνου, καθώς και η ραγδαία αύξηση της αυτοαπασχόλησης χωρίς μισθωτούς ερμηνεύονται από τις μεγάλες διαφορές που διαπιστώνονται στην ισχύουσα εργατική νομοθεσία, την προστασία των εργαζομένων και τη φορολογική και ασφαλιστική νομοθεσία. Αν και έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα, κάποιοι από τους παράγοντες αυτούς εξακολουθούν να δημιουργούν οικονομικό κίνητρο για να αρχίσουν οι εργαζόμενοι να εργάζονται ως αυτοαπασχολούμενοι ή ευνοούν την πρόσληψή τους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Η κατάσταση αυτή ενδέχεται να έχει εξαιρετικά σοβαρές στρεβλωτικές επιπτώσεις στο περιθώριο της αγοράς εργασίας και έχει ενδεχομένως συμβάλει στην παρατηρούμενη συγκράτηση της συνολικής αύξησης των πραγματικών μισθών. Οι αυτοαπασχολούμενοι ασφαλίζονται συχνότερα για χαμηλότερα ποσά έναντι της αναπηρίας, της ανεργίας και του γήρατος. Αυτό θα μπορούσε να επηρεάσει μακροπρόθεσμα τη βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Η επιβολή μέτρων για την αντιμετώπιση της εικονικής

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

αυτοαπασχόλησης αναστέλλεται μέχρι το 2018. Η κατάσταση όσον αφορά την απασχόληση ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών παραμένει σημαντική πρόκληση. Το ποσοστό απασχόλησης των μεταναστών που έχουν γεννηθεί εκτός της ΕΕ είναι κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από το ποσοστό των ατόμων που έχουν γεννηθεί στις Κάτω Χώρες, μικρό μόνο μέρος των οποίων εξηγείται από διαφορές ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο.

(8) Κατά τα τελευταία έτη η αύξηση του ποσοστού αποταμίευσης των νοικοκυριών οφείλεται εν μέρει σε μεγαλύτερη εξοικονόμηση στον δεύτερο πυλώνα του συνταξιοδοτικού συστήματος (υποχρεωτική συμπληρωματική ιδιωτική ασφάλιση), στην οποία συνέβαλε το κανονιστικό περιβάλλον. Ο κατάλληλος επιμερισμός του κόστους και των κινδύνων εντός και μεταξύ των γενεών, πέραν των εγκριθέντων κανόνων σχετικά με την τιμαριθμική αναπροσαρμογή και τα χρηματοδοτικά περιθώρια ασφαλείας (πλαίσιο χρηματοοικονομικής αξιολόγησης), αναμένεται να βοηθήσει τα νοικοκυριά να κατανέμουν τα οικονομικά τους με τρόπους περισσότερο φιλικούς προς την ανάπτυξη. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε την πρόθεσή της να προβεί σε ουσιαστική μεταρρύθμιση του δεύτερου συνταξιοδοτικού πυλώνα, προκειμένου να βελτιωθεί η κάλυψη και να δημιουργηθεί ένα σύστημα περισσότερο διαφανές και ευέλικτο και αναλογιστικά δικαιότερο.

(9) Δυσκαμψίες και στρεβλωτικά κίνητρα που έχουν συσσωρευτεί επί δεκαετίες διαμορφώνουν συνήθειες όσον αφορά τη χρηματοδότηση στέγης και τις τομεακές αποταμιεύσεις. Η τάση των νοικοκυριών να λαμβάνουν μεγάλα ενυπόθηκα δάνεια με εγγύηση ακίνητα αντανακλά σε μεγάλο βαθμό μακροχρόνια φορολογικά κίνητρα, ιδίως την πλήρη έκπτωση των τόκων των ενυπόθηκων δανείων. Παρά την ενίσχυση της οικονομικής ανάκαμψης, μετά το 2012 δεν έχουν ληφθεί άλλα μέτρα για την αντιμετώπιση αυτής της τάσης.

(10) Οι επενδύσεις μειώθηκαν σημαντικά κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης και έκτοτε ανέκαμψαν μόνον εν μέρει. Η αδυναμία στις επενδύσεις στο σύνολο της οικονομίας φαίνεται να έχει έντονα κυκλικό χαρακτήρα και οφείλεται στην ύφεση της αγοράς στέγης, καθώς και στις επιλογές στον τομέα της δημοσιονομικής εξυγίανσης. Παρόλο που τα εμπόδια για τις επενδύσεις φαίνονται αμελητέα, οι διαδικασίες για την έκδοση οικοδομικών αδειών είναι σχετικά χρονοβόρες. Το χαμηλό επίπεδο των επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας φαίνεται να συνδέεται με τη δυναμική της αγοράς κατά το παρελθόν, την αβεβαιότητα που επικρατεί στην αγορά, καθώς και ρυθμιστικούς παράγοντες. Οι δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες για Ε & Α είναι χαμηλές, αν ληφθούν υπόψη το μορφωτικό επίπεδο, οι εκπαιδευτικές επιδόσεις και η οικονομική ανάπτυξη, σε σύγκριση με τα κράτη μέλη με τις καλύτερες επιδόσεις. Οι κρατικές δαπάνες στον τομέα παραμένουν στάσιμες από το 2014, ενώ οι ιδιωτικές δαπάνες για Ε & Α παραμένουν χαμηλές. Δεν έχει σημειωθεί καμία πρόοδος όσον αφορά τη σχετική σύσταση του Συμβουλίου από το 2016.

(11) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017 η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής των Κάτω Χωρών και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2017 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς τις Κάτω Χώρες κατά τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνο τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στις Κάτω Χώρες, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους ενωσιακούς κανόνες και τις κατευθύνσεις, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

(12) Λαμβάνοντας υπόψη την παρούσα αξιολόγηση, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 και είναι της γνώμης ([1]) ότι οι Κάτω Χώρες αναμένεται να συμμορφωθούν με το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης.

(13) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017. Οι συστάσεις που απηύθυνε σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται κατωτέρω στις συστάσεις 1 και 2 για τις Κάτω Χώρες,

ΣΥΝΙΣΤΑ στις Κάτω Χώρες να λάβουν μέτρα το 2017 και το 2018 προκειμένου:

1. Με ταυτόχρονη τήρηση του μεσοπρόθεσμου στόχου, να χρησιμοποιήσουν δημοσιονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές για τη στήριξη της δυνητικής ανάπτυξης και της εγχώριας ζήτησης, περιλαμβανομένων των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη. Να λάβουν μέτρα για τη μείωση των στρεβλώσεων που εξακολουθούν να υπάρχουν στην αγορά στέγης και της μεροληπτικής μεταχείρισης του χρέους των νοικοκυριών, ιδίως με τη μείωση της έκπτωσης φόρου για τους τόκους ενυπόθηκων δανείων.

([1]) Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

2. Να άρουν τα εναπομένοντα εμπόδια στην πρόσληψη προσωπικού με συμβάσεις αορίστου χρόνου. Να αντιμετωπίσουν τη μεγάλη αύξηση των αυτοαπασχολουμένων χωρίς υπαλλήλους, μεταξύ άλλων με τη μείωση των φορολογικών στρεβλώσεων που ευνοούν την αυτοαπασχόληση, χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο την επιχειρηματικότητα και προωθώντας την πρόσβαση των αυτοαπασχολουμένων σε οικονομικά προσιτή κοινωνική προστασία. Βάσει της ευρείας προπαρασκευαστικής διαδικασίας που έχει ήδη δρομολογηθεί, να λάβουν μέτρα ώστε ο δεύτερος πυλώνας του συνταξιοδοτικού συστήματος να χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη διαφάνεια, να εξασφαλίζει δικαιότερη μεταχείριση των γενεών και να είναι πιο ανθεκτικός στους κλυδωνισμούς. Να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για την προώθηση μεγαλύτερης αύξησης των πραγματικών μισθών, με σεβασμό του ρόλου των κοινωνικών εταίρων.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2017.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

T. TÕNISTE